

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Taloudellinen katsaus

2025 syksy

ja

Talousarvioesitys 2026

TALOUSVALIOKUNTA

7.10.2025

JANNE HUOVARI, FINANSSINEUVOS

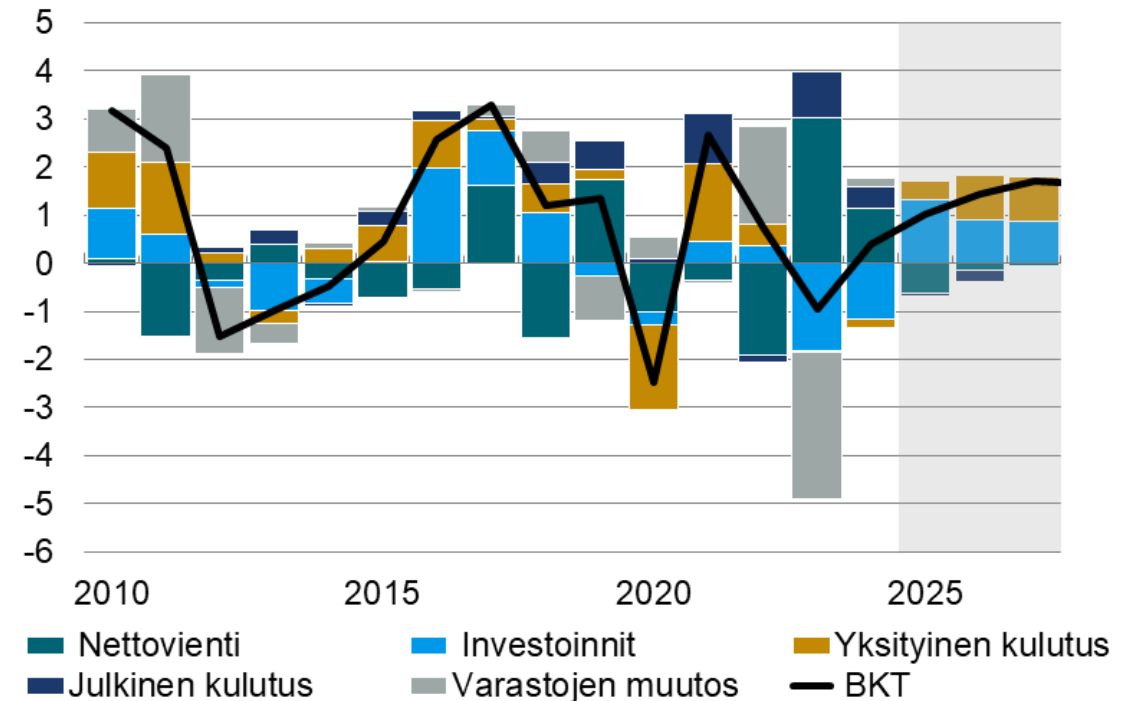
ARMU LIINAMAA, BUDJETTINEUVOS

Talous toipuu epävarmuuden varjossa

- Suomen talous kasvaa, mutta tullit ja epävarmuus hidastavat kasvua.
- Inflaation hidastuminen, korkojen lasku ja veronalennukset lisäävät ostovoimaa. Kotitaloudet eivät kuitenkaan ole lisänneet kulutusta.
- Rakentamisen elpyminen, energiasiirtymä ja puolustushankinnat lisäävät investointeja.

Suomen BKT ja kysyntäerät

vuosimuutos ja kontribuutio, %

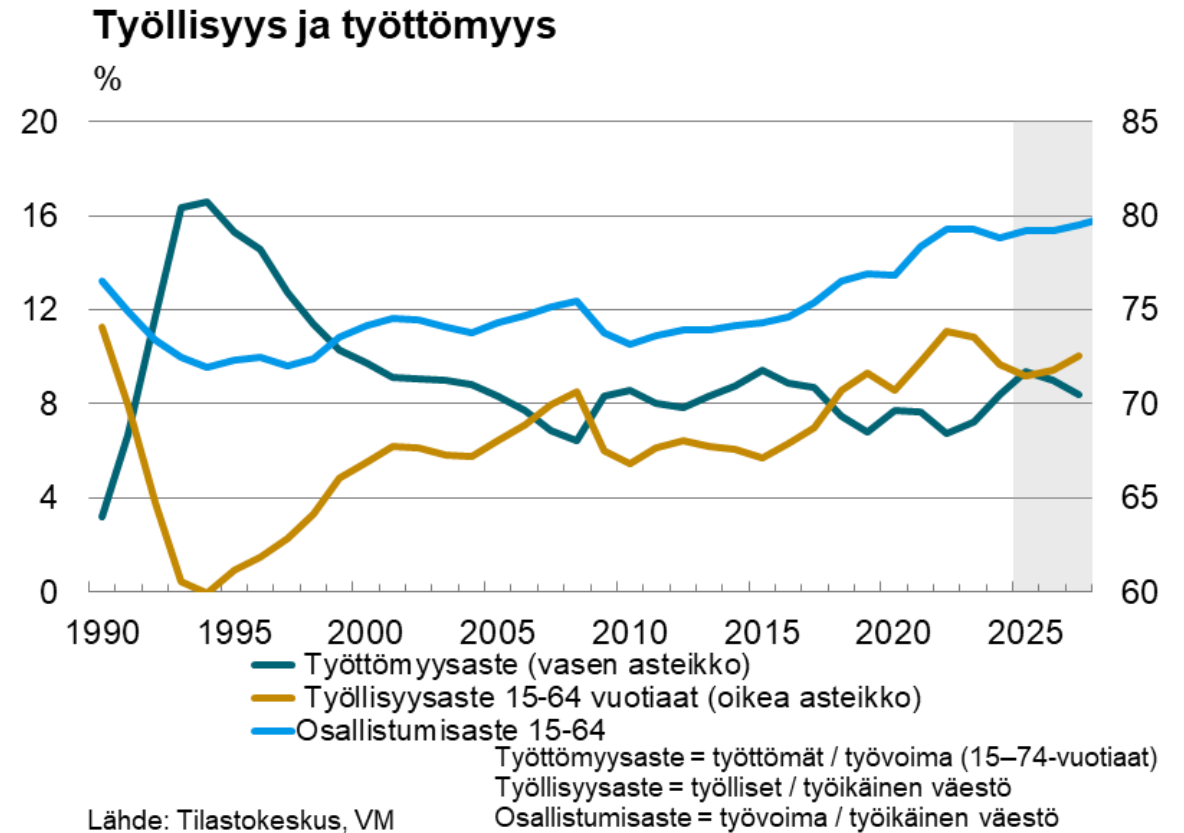

Lähde: Tilastokeskus, VM

	2024	2025	2026	2027
BKT, %-muutos	0,4	1,0	1,4	1,7

Työllisyyden odotetaan kääntyvän kasvuun

- Työllisyys ei ole vielä kääntynyt kasvuun, mutta kasvua odotetaan ensi vuodelle.
- Maahanmuutto ja hallituksen työllisyystoimet ovat lisänneet työvoiman määrää selvästi.
- Työmarkkinoilla on potentiaalia kasvuun, mutta kysynnän puute pitää työttömyyttä korkeana.
- Työttömyysaste nousee tänä vuonna keskimäärin 9,4 prosenttiin.

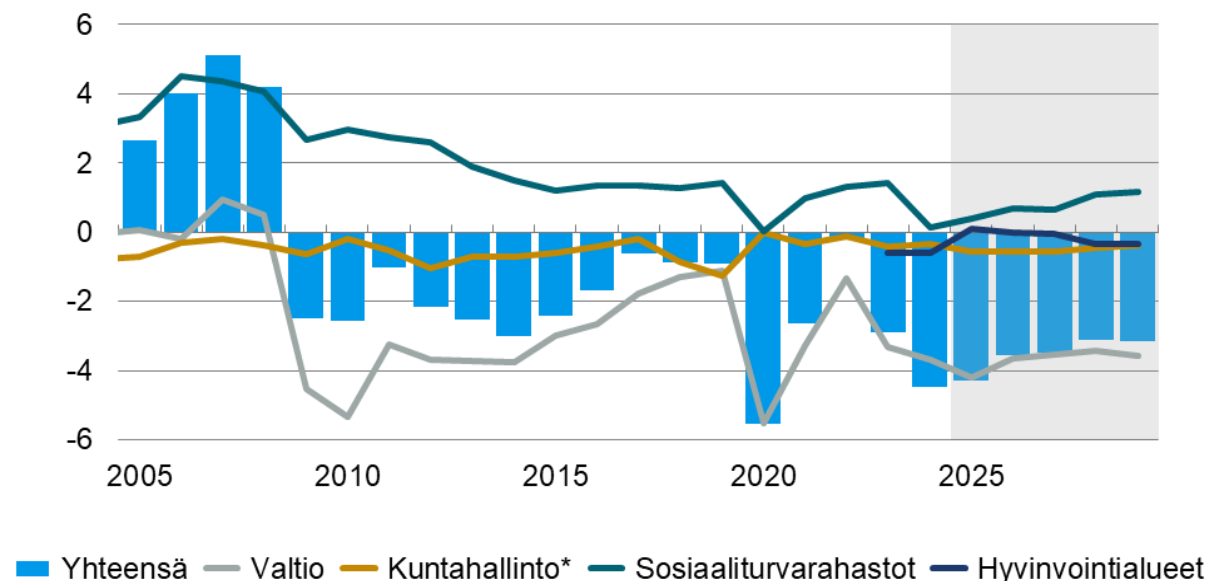

Julkisyhteisöjen alijäämä on syvä

- Tänä vuonna alijäämä on 4,3% suhteessa bkt:hen.
 - Vuoteen lähdettiin heikosta tilanteesta.
 - Veroja on kertynyt alkuvuonna heikosti. Verotulojen kasvu maltillista lähivuosina.
 - Työttömyysmenot nousevat ennakoitua voimakkaammin.
- Alijäämä kohenee v. 2026 3,6 prosenttiin ja siitä edelleen v. 2027 3,4 prosenttiin. Alijäämä asettuu 3,1 prosenttiin v. 2029.
- Ennusteessa on mukana arvio hallituksen 1 mrd:n euron sopeutuskokonaisuudesta, sekä työttömyysvakuutusmaksun korotus 0,6 %-yksiköllä.
- Puolustusmenojen bkt-osuuden oletetaan pysyvän 3 prosentissa ennustejaksolla.

Julkisyhteisöjen rahoitusasema

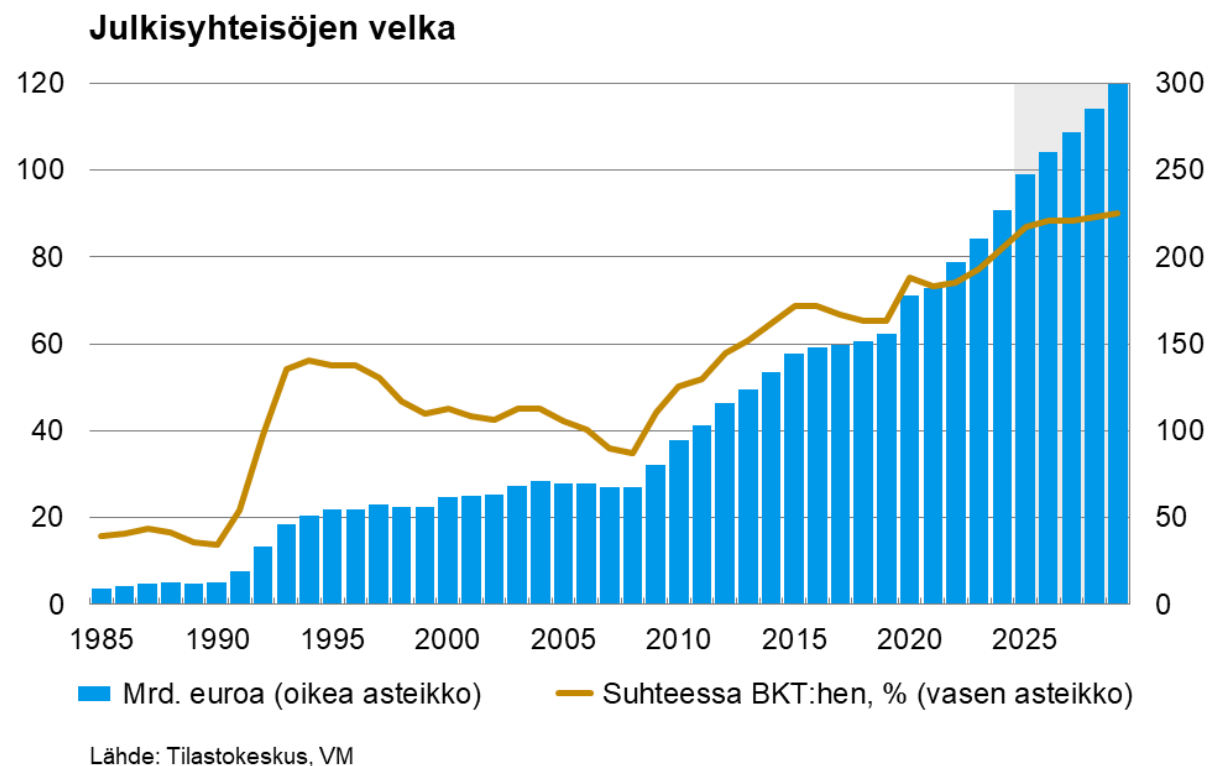
suhteessa BKT:hen, %

*Ml. hyvinvointialuehallinto vuodel 2022 loppuun saakka
Lähde: Tilastokeskus, VM

Velkasuhde vakiintuu hetkeksi ennen kuin nousee yli 90 prosentin

- Velkasuhde harppaa tänä vuonna lähes 87 prosenttiin suhteessa bkt:hen, minkä jälkeen velkasuhteen kasvu hidastuu.
- Velkasuhteen muutos vuosien 2026 ja 2027 välillä on ennusteessa 0,1 %-yksikköä. Velkasuhde vakiintuu hetkeksi.
- Velkasuhde nousee vuonna 2029 yli 90 prosentin.
- Kestävyysvaje on noin 2 prosenttia suhteessa bkt:hen eli noin 7 miljardia euroa vuoden 2029 tasossa.

Syksyn ennusteen keskeiset luvut

%	2023	2024	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
BKT markkinahintaan, volyymin muutos	-0,9	0,4	1,0	1,4	1,7	1,6	1,6
Yksityinen kulutus, muutos	0,0	-0,4	0,8	1,8	1,8	1,6	1,5
Inflaatio	6,2	1,6	0,4	1,4	1,9	2,0	2,0
Työttömyysaste	7,2	8,4	9,4	9,0	8,4	7,9	7,6
Työllisyysaste	73,6	72,1	71,5	71,8	72,6	73,3	74,2
% BKT:sta							
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto¹	-2,9	-4,5	-4,3	-3,6	-3,4	-3,1	-3,1
Valtio	-3,3	-3,7	-4,2	-4,0	-3,7	-3,6	-3,8
Kuntahallinto	-0,4	-0,3	-0,6	-0,5	-0,6	-0,4	-0,4
Hyvinvointialueet	-0,6	-0,6	0,1	0,0	0,0	-0,3	-0,3
Sosiaaliturvarahastot	1,4	0,1	0,4	0,9	0,8	1,3	1,3
Julkisyhteisöjen rakenteellinen jäämä	-1,6	-3,0	-3,0	-2,6	-3,0	-2,9	-3,1
Julkisyhteisöjen EDP-velka	77,1	82,1	86,9	88,5	88,6	89,6	90,6
Valtionvelka²	57,2	61,4	65,7	67,1	67,7	68,8	69,9

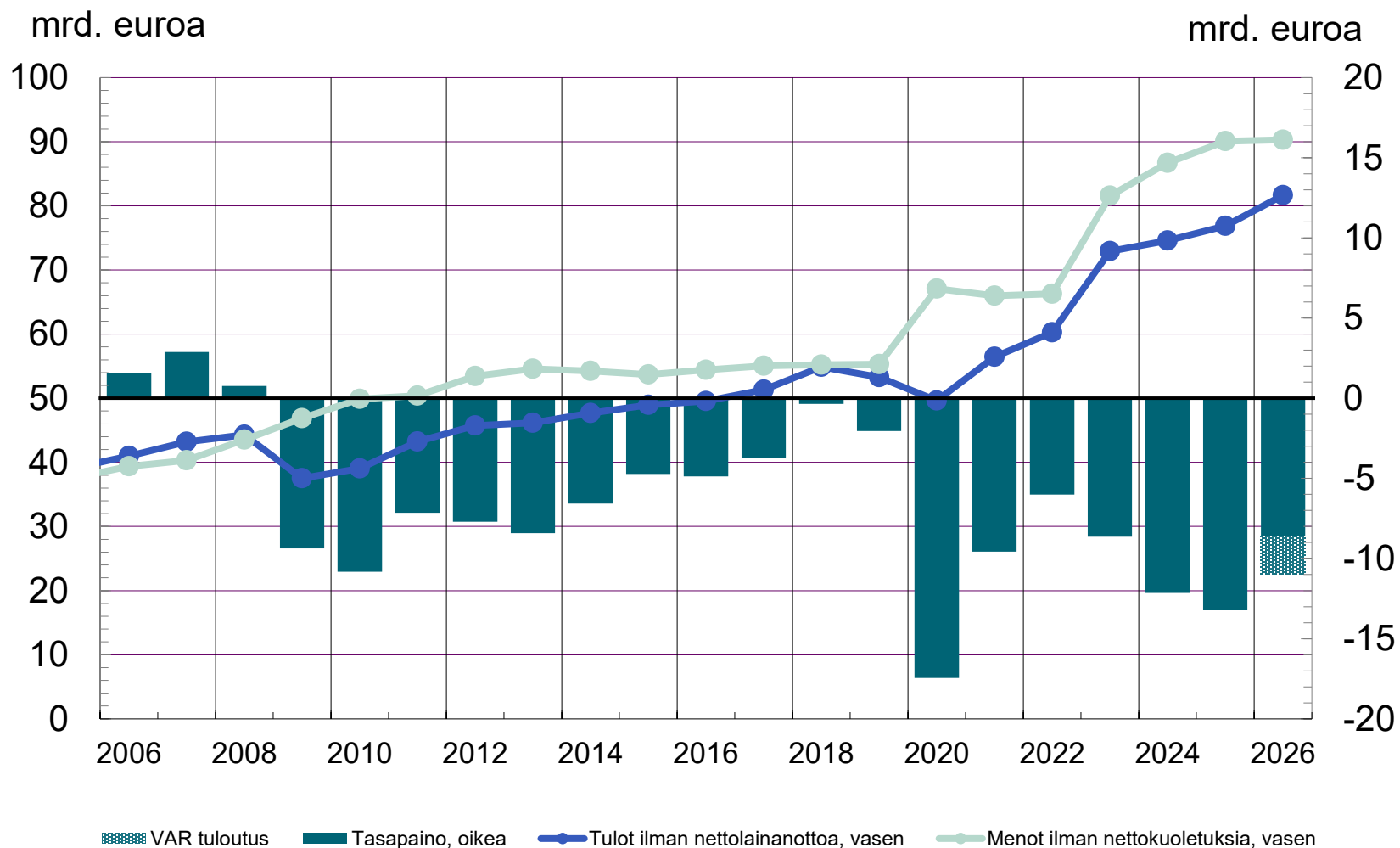

Valtion budjettitalous

- Tulot 81,6 mrd. euroa
 - Kevään kehukseen nähden -1,4 mrd. euroa
 - Taustalla uusi talousennuste ja heikentyneet arviot verotulokertymistä.
- Menot 90,3 mrd. euroa
 - Kevään kehukseen nähden +0,3 mrd. euroa.
 - Uudet sopeutustoimet vähentävät menoja, mutta automaattiset tekijät kasvattavat niitä.
- Tasapaino -8,7 mrd. euroa
 - -11,0 mrd. euroa (ilman 2,3 mrd. euron VAR-tuloutusta)
 - -1,7 mrd. euroa kevään kehukseen nähden

Budjettitalouden tulot, menot ja tasapaino

Tasapaino (mrd. euroa):

2020 (TP): -17,4

2021 (TP): -9,6

2022 (TP): -6,0

2023 (TP): -8,6

2024 (TP): -12,1

2025 (LTA II): -13,2

2026 (TAE): -8,7 (-11,0)

Vuoden 2026 tiedoista on poistettu lakkautettavasta Valtion asuntorahastosta tehtävä kertaluonteinen 2,3 mrd. euron tuloutus.

Vuosilta 2022 ja 2023 poistettu varautuminen sähkön johdannaismarkkinoille toimiville yhtiöille myönnettäviin lainoihin ja varauksen purku. Vaikka varaus jäi käyttämättä kokonaan järjestely kasvatti vuonna 2022 menoja ja vuonna 2023 tuloja 10 mrd. eurolla.

Lähde: Valtiovarainministeriö 22.9.2025

Hallitus päätti syksyn 2025 budjettiriihessä uusista 1 mrd. euron sopeutustoimista vuodelle 2027

- Vastuullisen taloudenpidon jatkaminen on välttämätöntä, jotta suomalaisten turvallisuudesta ja tärkeistä palveluista pystytään huolehtimaan jatkossakin.
 - Suomen luottoluokituksen heikentyminen ja EU:n yhteiset taloussäännöt edellyttävät vastuullisen talouspolitiikan jatkamista myös tulevilla vaalikausilla.
- Julkisen talouden tilanne on heikentynyt puoliväliriihen päätösten jälkeen.
 - Valtiovarainministeriön kesäkuun ennusteen perusteella velkasuhteen vakauttaminen vuonna 2027 vaatii toteutuakseen n. 1 mrd. euron verran uusia sopeutustoimia.
- Hallitus on sitoutunut velkaantumiskehityksen taittamiseen ja päätti siksi uusista julkisen talouden velan kertymistä vähentävistä n. 1 mrd. euron sopeutustoimista vuodelle 2027.
 - Ilman hallituksen toimia Suomen velkaantuminen uhkasi kasvaa hallitsemattomasti.

Uudet sopeutustoimet kohdistuvat etenkin korkotukilainavaltuuteen ja yritystukiin

(milj. euroa)

	2026	2027
Korkotukilainavaltuudet	0	365
Yritystuet	31	141
Kehitysyhteistyö ja kotouttaminen	20	50
Haittaverot, huoltovarmuusmaksu ja suurituloisten eläkeläisten verotus	50	126
Valtion eläkerahaston ja Metsähallituksen tuloutukset	8	120
T&K-rahoitus	25	95
Kela-korvaukset	60	60
Sote-erikoistumiskoulutus + lääkekorvausten ehdolliset palautukset	30	30
Virastojen toimintamenot (virastorakenneselvitys)	0	25
Yhteensä	224	1 012

T&K-rahoituslain päivitys vuonna 2026

- Hallitus pitää kiinni tavoitteesta nostaa valtion T&K-rahoituksen määrä 1,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2030.
- Osana uusien sopeutustoimien kokonaisuutta hallitus esittää, että lakia valtion T&K-rahoituksesta kuitenkin päivitetään siten, että laissa huomioidaan uusiin talousennuste.
 - Uusimman ennusteen mukaan v. 2030 käypähintainen BKT-arvio on n. 340 mrd. euroa, kun aikaisemman ennusteen mukaan BKT-arvio v. 2030 on n. 360 mrd. euroa.
 - Voimassa olevan lain mukaan uusiin talousennuste olisi huomioitu vasta vuoden 2028 talousarvioesityksen valmistelun yhteydessä.
- VM:n uusimman ennusteen mukaan laskettuna valtion T&K-rahoituksen määrän tulisi olla n. 4,1 mrd. euroa vuonna 2030, kun aikaisemman ennusteen mukaan määrä on n. 4,3 mrd. euroa.
- Päivitetyin laskelman mukaan rahoituslain mukaiset vuosittaiset korotukset ovat n. 240 milj. euroa vuodesta 2026 lähtien aiemman 280 milj. euron sijaan.

T&K-rahoitus

- Valtion talousarvion mukainen T&K-rahoitus on v. 2026 yhteensä n. 3,17 mrd. euroa. Tämä tarkoittaa n. 255 milj. euron kasvua verrattuna vuodelle 2025 budjetoituun kokonaissummaan.
- Valtion T&K-rahoituksen arvioidaan olevan 1,07 % suhteessa BKT:hen v. 2026.
- Vuonna 2026 suurimmat rahoituksen lisäykset kohdentuvat yritysten T&K-toiminnan vauhdittamiseen.
 - Business Finlandin T&K-toimintaan kohdennettu valtuus nousee yli 100 milj. eurolla.
 - Suomen Akatemian tutkimushankevaltuus nousee 12 milj. eurolla vuodesta 2025.
 - Korkeakoulujen T&K-toiminnan vahvistamiseen kohdennetaan yhteensä 30 milj. euroa.
 - Elinvoimakeskuksille esitetään 8 milj. euron valtuutta kolmivuotisen kokeilun aloittamiseen. Kokeilulla pyritään lisäämään pienten ja keskisuurten yritysten tutkimus- ja kehittämistoimintaa.
 - Euroopan avaruusjärjestö ESA:n vapaaehtoisten ohjelmamaksujen valtuutta lisätään 7 milj. eurolla.
- Talousarvioesityksen yhteydessä valtionrahoitusta saaville tutkimustoimijoille jaetaan yhteensä 55 milj. euroa Euroopan unionin T&K-hankkeiden vastinrahoitukseen tarkoitettua määrärahaa.

Keskeiset valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituserät (arvio), milj. euroa

	2025	2026	2025-2026	2025-2026
	TA	esitys	muutos	muutos, %
Yliopistot	861	897	36	4
Ammattikorkeakoulut	109	133	24	22
Valtion tutkimuslaitokset	329	353	24	7
Valtion rahoitus terveydenhuollon yksiköille yliopistotasoiseen tutkimukseen sekä sosiaalityön yliopistotasoiseen tutkimukseen	41	41	0	0
Tutkimusorganisaatioiden tutkimusmäärärahat, yhteensä	1 340	1 424	84	6
Suomen Akatemia	543	555	12	2
Strategisen tutkimuksen neuvosto	50	50	0	0
Business Finlandin T&K-rahoitus	631	747	116	18
Rahoitusorganisaatioiden T&K-rahoitus, yhteensä	1 224	1 352	128	10
Muu valtion T&K-rahoitus	352	395	43	12
- josta EU-rakennerahastoista T&K-toimintaan kohdentuva rahoitus	100	104	4	4
- josta EuroHPC LUMI:n korvaaminen uudella supertietokoneella	50	75	25	50
- josta CSC-rahoitus	35	44	9	26
- josta valtioneuvoston päätöksentekoa tukeva tutkimusrahoitus	6	6	0	0
Arvio valtion koko T&K-rahoituksesta	2 916	3 171	255	9
Arvio valtion T&K-rahoitusintensiteetistä	1,02 %	1,07 %		

Yritystukia leikataan yhteensä n. 140 milj. eurolla v. 2027

- Business Finlandin innovaatiotukea (pl. T&K-tuet) vähennetään 15 milj. eurolla v. 2026 alkaen.
 - Audiovisuaalisen alan tuotantokannustimen vuotuinen taso säilytetään 10 milj. eurossa.
- Hallituksen investointiohjelman elinkeinopoliittisen varauksen ja Puhtaan energian Suomi-kärkihankkeen valtuuksia alennetaan.
 - Määrärahatarve vähenee yhteensä 90 milj. eurolla v. 2027.
- Useisiin muihin yritystukiin tehdään 30 % tasoleikkaus, yhteensä n. 16 milj. euroa, v. 2026 alkaen.
 - Kohteina: energiatuki, OKM:n tuet ja avustukset, alueellinen kuljetustuki, Saimaan luotsauksen hintatuki sekä valtion myöntämiin aravalainoihin liittyvät avustukset.
- Yritysten verotukia karsitaan yhteensä 20 milj. eurolla v. 2027 tasolla.
 - Tarkemmasta kohdentumisesta päätetään kevään 2026 kehysriihessä. Tukileikkauksia ei tulla kohdistamaan maatalouden energiaverotukiin.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

- Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle ehdotetaan määrärahoja yhteensä 3,3 mrd. euroa, joka on 321 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2025 varsinaisessa talousarviossa.
- Pääluokan määrärahoista hallinnon osuus on 21%, uudistumisen ja vähähiilisyyden 47%, työllisyyden ja yrittäjyyden 19%, yritysten erityisrahoituksen 3% sekä kotoutumisen ja kansainvälisen osaamisen osuus 11%.
- Toimintamenosäästöjä on kohdistettu hallinnonalalle yhteensä 35,5 milj. euroa. Vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioon verrattuna toimintamenosäästöt kasvavat 10,8 milj. euroa.
- Elinvoimakusten toimintamenoihin ehdotetaan lisäystä 0,5 milj. euroa Pohjois- ja Itä-Suomeen perustettaviin maakunnallisiin investointitiimeihin.
- Huoltovarmuuskeskus muutetaan valtion virastoksi ja rahoitus sisällytetään valtion talousarvioon vuodesta 2026 lähtien. Huoltovarmuuskeskuksen toimintamenoihin ehdotetaan 24,7 milj. euron määrärahaa.
- Business Finlandin innovaatiotukiin ehdotetaan 15 milj. euron leikkausta osana hallituksen säästötoimenpiteitä.
- Valtion korvauksiin kotoutumisen edistämisestä ehdotetaan 350 milj. euroa, joka on 32 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2025 varsinaisessa talousarviossa.